

Ala skola
Skolgränd 3A

2010-06-04

Dnr 43–2009:4149

860 35 Söråker

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Ala skola
i Timrå kommun

Rektor Urban Åström
Ala skola
Skolgränd 3A
890 35 Söråker

Tillsyn i Ala skola

Grundskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Ala skola och Timrå kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

År 2009 sänktes skolans meritvärde med cirka 8 procent och i årskurs 9 var det 29 procent av eleverna som inte uppnådde målen i samtliga ämnen. Av flickorna var det 44 procent och av pojkarna var det 21 procent som inte nådde målen i samtliga ämnen. Den analys av resultaten som finns i skolans kvalitetsredovisning är ytlig och beskriver frågeställningar i stället för att beskriva orsaker. Nedgången kan visserligen vara tillfällig men Ala skola måste analysera resultaten och vidta åtgärder så att alla elever på skolan ges förutsättningar att nå lägst målen i alla ämnen.

I de bedömningsmatriser som skolan utarbetat för att följa elevernas kunskapsutveckling finns avvikelser från kravnivån i de nationella betygskriterierna. För att garantera en likvärdig bedömning och betygsättning måste skolan säkerställa att de nationella betygskriterierna används vid betygssättning.

Rutinerna i arbetet med elever i behov av särskilt stöd måste förändras så att rektorn ansvarar för att besluta om att elevers svårigheter utreds och tar ansvar att åtgärdsprogram utarbetas. Även åtgärdsprogrammen behöver utvecklas så att skolans insatser tydligt framgår likaså hur och när insatserna ska följas upp.

Det saknas också en samlad utvärdering av skolans stödinsatser vilket minskar skolans möjligheter att vidta åtgärder på organisationsnivå för att förbättra skolans resultat avseende särskilt stöd.

Vidare måste Ala skola förändra sitt språkval så att svenska och engelska finns som separata språkval och att undervisningen alltid är inriktade på målen för språkvalet.

Lärandemiljön på Ala skola är god och kännetecknas enligt eleverna av goda relationer mellan elever samt mellan elever och lärare. Eleverna uppger att det är ett tillåtande klimat på skolan där alla kan vara sig själva. Skolinspektionen bedömer dock att skolan, för att bevara den goda lärandemiljön, måste förbättra det målinriktade arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling måste också omarbetas utifrån gällande lagstiftning för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen har i tillsynen av Ala skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever i grundskolan förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som upprättas uppfyller inte förordningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg).
- Lärarna använder inte i tillräckligt hög grad resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn ser inte till att skolans resultat i alla ämnen regelbundet utvärderas (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet samt Skollagen 2 kap. 2§).
- Skolan säkerställer inte en likvärdig bedömning och betygssättning av eleverna med utgångspunkt i mål och betygskriterier i de nationella kursplanerna (2 kap 6 § 7 samt kap 8 § grundskoleförordningen)
- Språkvalet genomförs inte i enlighet med grundskoleförordningen (2 kap. 17–18 § § grundskoleförordningen).

- Rektorn utvärderar och omprövar inte de särskilda stödinsatser som ges till elever i behov av särskilt stöd i tillräcklig omfattning (5 kap. grundskoleförordningen).
- Skolans rutiner medför att rektorn inte i tillräckligt hög grad tar ansvar för att alla elever i behov av särskilt stöd utreds (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot kränkande behandling liksom skolans målinriktade arbete för att förhindra kränkande behandling uppfyller inte kraven i skollagen. (14 a kap. Skollagen 6-8 § §).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Rektor och Timrå kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Timrå kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Timrå kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Mårten Olsson och Kjell Holmberg samt undervisningsrådet Eva Edlund .

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Sten Svanholm

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Ala skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Timrå kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Ala skola den 28-29 april 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Ala skola, dels den information som samlats in under besöket. I Ala skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Ala skola

Ala skola	Antal elever
Grundskola 6-9	207

Källa: Ala skola

Ala skola är belägen i Söråker cirka tio kilometer nordost om Timrå centralort. Till skolan kommer elever från Söråkers och Ljustorps skolor. Utbildningen omfattar årskurserna 6 – 9. Skolan har under det gångna året haft drygt 200 elever fördelat på tio klasser. På skolan startades höstterminen 2009 en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp som tar emot elever med ADHD och Asperger syndrom.

Lärarna på Ala skola är organiserade i samtalsgrupper. Arbetet i samtalsgrupperna fokuseras på elevernas lärande. Klasserna är vanligtvis uppdelade mentorsgrupper om 9-13 elever.

Under de senaste fyra åren har skolan varit starkt involverad i det kommunövergripande arbetet med Förståelseinriktad skola. Focus har där legat på att utifrån styrdokumentet klargöra vilka förmågor som ska tränas hos eleverna samt hur läroprocessen ska se ut för att detta ska uppnås. Arbetet har resulterat i ämnesvisa bedömningsmatri-ser som används för att konkretisera målen för eleverna samt för att följa elevernas kunskapsutveckling.

Tillsynsprotokoll för Ala skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger alla elever förutsättningar att nå lägst målen för betyget Godkänt i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna.

Motivering:

I Ala skola var andelen elever med godkänt betyg i samtliga ämnen år 2009 låg. I årskurs 9 var det 29 procent av eleverna som inte uppnådde målen i samtliga ämnen. Av flickorna var det 44 procent och av pojkarna var det 21 procent som inte nådde målen i samtliga ämnen. I ämnet historia är det ovanligt många flickor, 27 procent som ej nått målen år 2009. Även för åren 2006 till 2008 är andelen elever som inte når målen i historia hög.

Vid intervjuer framkommer att de till gymnasiet behörighetsgivande ämnena prioriteras i högre utsträckning än övriga. Detta kan vara en delförklaring till att andelen elever behöriga att söka till nationellt program vid gymnasieskolan år 2009 var 95 procent. Det genomsnittliga meritvärdet har de senaste fem åren varierat mellan 190,3 och 202,7 och år 2009 var meritvärdet 197,5.

Skolinspektionen bedömer dock att Ala skola måste vidta åtgärder för att öka måluppfyllelsen i alla ämnen. Skolan måste se till att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd som de behöver samt att det stöd som ges kontinuerligt utvärderas. Vidare måste skolan utveckla sitt kvalitetsarbete så att måluppfyllelse i alla ämnen analyseras och utvärderas.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte utformar individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen som uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg.

Motivering:

Tillsynen visar att lärarna följer elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. De matriser för bedömning som skolan arbetat fram används bland annat som stöd i kunskapsuppföljningen. Skolans modell för individuella utvecklingsplaner är utformade så att varje ämne redovisas och skriftliga omdömen ges om eleven inte når, är på väg att nå eller når målen i respektive ämne. Genomgående anges för elever som inte når målen i ett ämne att arbetsinsatsen behöver öka. Vilka insatser skolan kommer att vidta för att stödja elevens måluppfyllelse beskrivs ej i de individuella utvecklingsplanerna.

Skolinspektionen vill framhålla att vid utvecklingssamtalet ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Dessutom ska läraren sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. För stöd i arbete se Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16)

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräckligt hög grad använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygsättningen.

Författningsstöd:

7 kap. 10 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Tillsynen visar vidare att differensen mellan elevernas slutbetyg och resultaten av de nationella ämnesproven i engelska år 2009 var stor. Hela 34 procent av eleverna fick högre slutbetyg än provets resultat.

Att differens finns mellan betyg och resultat på ämnesproven behöver inte betyda att betygen är satta på fel grund, men stora avvikelser är ett skäl att utvärdera orsakerna. De stora skillnaderna i slutbetyg och provresultatet i engelska gör att Skolinspektionen drar slutsatsen att lärarna i engelska inte i tillräcklig omfattning använder de nationella ämnesproven som stöd för betygssättning.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte utvärderar skolans resultat i alla ämnen samt att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2. 8 Rektorns ansvar, Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Vid terminsvisa avcheckningssamtal mellan rektorn och mentorerna redovisar mentorerna i vilka ämnen som elever har svårigheter att nå målen. Dock saknas sammanställning och uppföljning av elevernas resultat på klass- och/eller skolnivå i andra ämnen än matematik, svenska och engelska. Rektorn efterfrågar heller inga andra redovisningar än de som framkommer vid avcheckningssamtalen.

I kvalitetsredovisningen beskrivs skolans resultat endast vad gäller betyg i årskurs 9 och resultaten på nationella ämnesproven i år 9. Analysen av resultaten är ytlig och beskriver frågeställningar i stället för att analysera och beskriva orsaker.

Skolinspektionen noterar att både analys av elevernas kunskapsresultat och uppföljning och utvärdering av verksamheten nämns som förbättringsområden vid tidigare inspektion år 2005.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver förbättra uppföljningen av särskilt stöd.

Författningsstöd:

5 kap. grundskoleförordningen.

Motivering:

Skolan följer upp särskilt stöd på individnivå vid uppföljning av elevernas åtgärdsprogram. Det saknas dock en samlad utvärdering av skolans stödinsatser vilket minskar rektorns möjligheter att vidta åtgärder på organisationsnivå för att förbättra skolans resultat avseende särskilt stöd. För att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd behöver rektorn regelbundet följa upp och utvärdera det särskilda stöd som ges, vilket är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste förbättra det målinriktade arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt säkerställa att planen mot kränkande behandling uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6 – 8 §§ skollagen

Motivering:

Skolan saknar ett målinriktat förbyggande arbete inom värdegrundsområdet. Insatserna sker huvudsakligen på förekommen anledning. Skolan följer inte det förbyggande arbete som beskrivs i skolans plan mot kränkande behandling. Exempelvis används inte klassrådstiden för att diskutera stämningen i klassen och på skolan. Vidare framgår det av samtal med personal och elever att det rastvaktssystem som beskrivs i planen inte fungerar. Få lärare har på grund av kollisioner mellan rast- och lektionstider möjlighet att vara rastvakter när det som bäst behövs.

Samtalen med elever, lärare och rektorn samt besöken i verksamheterna ger dock bilden av en lugn och trygg lärandemiljö på skolan. Eleverna uppger att det är ett tillåtande klimat på skolan där alla kan vara sig själva. Eleverna framhåller också att den goda relationen mellan lärare och elever skapar en god och trivsamt stämning på skolan.

Den plan mot kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av saknar uppgifter om vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Planen hänvisar till den gamla lagstiftningen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning av eleverna med utgångspunkt i mål och betygskriterier i de nationella kursplanerna.

Författningsstöd

7 kap. 1-9 §§ grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering

För att tydliggöra vad eleverna ska lära sig har skolan utarbetat bedömningsmatriser i samtliga ämnen. I de bedömningsmatriser som Skolinspektionen tagit del av finns några avvikelser från kravnivån i de nationella betygskriterierna exempelvis i ämnet idrott och hälsa. Tillsynen visar att bedömningsmatriserna även används som stöd vid betygsättning. Det är därför särskilt viktigt att skolan säkerställer att det är betygskriterierna i de nationella kurplanerna som används vid bedömning och betygsättning.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan inte erbjuder eleverna språkval i enlighet med förordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen.

Motivering:

Ala skola erbjuder franska, spanska och tyska som moderna språk. Däremot erbjuds inte svenska eller engelska som separata språkval. I stället erbjuds "svengelska" det vill säga svenska och engelska bland annat som en form av stöd till elever som har svårt med måluppfyllelsen i dessa ämnen. Skolinspektionen vill därför påpeka att elever som har svårigheter i svenska och engelska har rätt till stöd inom den ordinarie undervisningen. Skolinspektionen vill dessutom påpeka att svenska och engelska måste finnas som separata språkval och att dessa språkval måste vara valbara för alla elever.

I gruppen som läser "svengelska" finns dessutom elever med höga betyg i svenska och engelska som använder tiden till att förbättra resultaten i andra ämnen vilket inte är i överensstämmelse med målen för språkvalet.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer skolans rutiner avseende arbetet med särskilt stöd måste förändras så att rektorn tar ansvar för att behov av särskilt stöd utreds.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Rektorn behöver säkerställa att elevers behov av särskilt stöd utreds om det framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödinsatser. Vidare åligger det rektorn att se till att åtgärdsprogram utarbetas om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd. Tillsynen visar att mentorerna ansvarar för utarbetande av åtgärdsprogram. Åtgärdsprogram upprättas av lärare utan att rektor är informerad om elevens svårigheter.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som upprättas vid skolan inte uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Av åtgärdsprogrammen ska framgå vilka insatser skolan ska sätta in för att ge eleven särskilt stöd, vem som ansvarar för insatserna samt hur insatserna ska följas upp. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. Elevernas åtaganden beskrivs tydligare än skolans insatser. Vem eller vilka på skolan som ansvarar för stödinsatserna är inte alltid angivet i åtgärdsprogrammen eller hur och när insatserna skall följas upp.